



עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת שמות תשע"ד שנה ג' גליון 120

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: קדושת יוסף הצדיק מבטלת קליפת רי"ב

שכן מי שמחדש חידושים הרי התיקון גם כן במח. עכ"ל יער"ש המשך דבריו.

ובספה"ק שם משמואל (פרשת ויחי, תרפ"א) כתב וז"ל: הנה ימי השובבי"ם ת"ת הם זמן התיקון לחטא, ויש שמתענים ועושין סיגופים, מוטב שיאמר כל אחד לנפשו מוטב להשתעבד בביתה של תורה ולצמצם את כל מעשיו ותהלוכותיו שיהיו בדרך התורה, ולא להשתעבד לתעניתים וסיגופים. כמו שהגיד זקני אדמו"ר הגדול זצללה"ה מקאצק, שההילוך בדרך התורה הוא הגדול שבסיגופים לגוף. עכ"ד זקני. ומובן שהאיש השם שכמו להשתעבד לתורה, הן ביגיעת הלימוד והן בצמצום תהלוכת מעשיו על פי דרכי התורה, מועיל יותר מכל סיגופי הגוף. עכ"ל (ובספה"ק יסוד העבודה ח"ג פ"ה אות ז', כתב וז"ל: והקובע לו ללמוד ערד ה' שעות בלא שום הפסק דיבור בענין אחר, ובלא ענין טעימה בעלמא, ועל דרך תענית שעות, נראה לי שדבר זה הוא ענין נפלא המועיל ומזכך ומכפר ומביא אותו אדם לתשובה וכפרה מעולה. ע"כ.)

ונראה לומר כי ימים אלו מסוגלים ביותר להצלחה בלימוד התורה הקדושה. וזאת על פי דברי הגמרא בשבת (קמ"ז: שמיביאה, אמר רב חלבו, חמרא דפרוגייתא (שם מדינה שיינה משובח, רש"י) ומיא דדיומסת (שם נהר שמימיו מלוחים, רש"י) קיפחו עשרת השבטים מישראל (ופירש רש"י: שהיו בעלי הנאה ועסוקים בכך ולא היו עוסקים בתורה ויצאו לתרבות רעה). רבי אלעזר בן ערד איקלע להתם (לפרוגייתא ודיומסת, רש"י) אמשיך בתרייהו (אחר היין והרחיצה, רש"י) איעקר תלמודיה (נעקר תלמודו ושכחו, רש"י) כי הדר אתא, קם למיקרי בספרא בעא למיקרי "החדש הזה לכם", קרא "החרש היה לבם". בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה.

בימים קדושים ונעלים אלו ימי השובבי"ם, אשר גילה לנו האריז"ל (שער רוח הקודש תיקון כ"ז), שאפשר בימים אלו להתעלות ולהתחזק בעבודת ה' בכלל ובמידת יוסף הצדיק בפרט.

ועיקר עבודת ימי השובבי"ם הוא בלימוד התורה הקדושה. כמו שכתב בספה"ק אוהב ישראל (פרשת ויחי ד"ה ויקרא יעקב לבניו) וז"ל: תקנו קדמונינו ז"ל להתענות ולעשות תשובה בימי פרשיות של שובבי"ם, כידוע מספרים הקדושים וכו'. ועיקר התשובה הוא על ידי תורה ותפילה וצדקה, כל אחד ואחד לפי יכולתו, ובפרט בלימוד תורה שבעל פה, ולברר הלכה בליבון ובידור יפה, בזה הוא מקבץ חלקי הטוב והניצוצין קדישין, ומברר אותן מתוך הקליפות להוציא בולעם מפיהם, בסוד "חיל בלע ויקיאנו" (איוב כ', ט"ו), וזהו עיקר התיקון של הפגם. כי לימוד תורה שבעל פה בכוננת הלב וביראת שמו יתברך הנכבד והנורא, וכל שכן מי שזוכה ללמוד תורה לשמה ממש, ועל ידי תשובה כראוי, מאסף ומייחד כל חלקי הטוב והניצוצין קדישין למקורן ולשורשן. עכ"ל. והרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע בספרו זרע קודש (פרשת בא) מביא סימן לכך וז"ל: נתנו סימן, שובבי"ם גימטריא ש"ס. עכ"ל.

וכן כתב בספר אגלי טל (בהקדמה ד"ה ועפ"י זה) וז"ל: ...ועפ"י ז"ל יובן נחיצות הלימוד בהלכות שבת לתיקון פגם זה. כי תיקון הברית תלוי ביותר בלימוד התורה, וביותר בלימוד התורה בעיון. על פי מה ששמעתי מאדמו"ר (הרה"ק מקאצק זי"ע) בפירוש דברי הזוה"ק שעל חטא הידוע אינו מועיל תשובה, משום דתשובה היא בלב כדכתיב (ישעיה ו', י') "ולבבו יבין ושב וגו'". והפגם הוא במוח, והרי הקלקול למעלה ממקום התיקון, וכן מצאתי בספר זרע קודש. ועל כן עיון הלכה שהוא במח, וכל

המקובל האלוקי הגאון הקדוש ר' שמשון מאסטרופולי זי"ע, בספרו נצוצי שמשון (בפרשת בא), מבאר גמרא זו בשם ספר ציוני, שיש קליפה אחת הנקראת רי"ב, ועמה תר"ה חילולת כמנין "אדר"ת שער". וקליפה זו רי"ב ממונה להשכיח ולהעקיר תורתו של תלמיד חכם בשעת חיילותו (- חוליו) ושוכח תלמודו. וזה הביאור מדוע שינה רבי אלעזר בן ערד, מ"החדש הזה לכם" קרא "החרש היה לבס", שקרא במקום דלי"ת רי"ש, ומהאות ז' קרא י', ומכ"ף ב', נמצא אותיות רי"ב, שקליפה זו גרמה לשכחתו. וכן החרש היה לבס, בגימטריא תר"ה. הרי הם גימטריא תר"ה חיילותיה מרומזים. עיי"ש כל דבריו.

וכתב החתם סופר (בחידושי למסכת שבת שם), שתחילת גלות מצרים החלה מירידת יעקב עם בניו למצרים אשר שם רד"ו שנים, והנה, אלמלא לא היה שוכח שר המשקים מיוסף הצדיק, והיה יוצא מכלאו לאחר עשר שנים, הרי שהיה מקדים יעקב לירד למצרים שנתיים קודם לכן, והיתה נמשכת גלותם של ישראל במצרים רי"ב שנים, ועל ידי כך היתה נשכחת התורה מישראל לנצח, אך כיון ששכח שר המשקים את יוסף וישכחהו, ונשתהה בכלא עוד שנתיים ימים, גלות ישראל נמשכה רק רד"ו שנים, ובזה הצילם יוסף משכחה. עכתו"ד.

ויש לומר, כי יוסף הצדיק בגודל קדושתו שהיה צדיק יסוד עולם (זוה"ק פרשת נח נט:), ולא פגם בעיניו, בבריתו, בידיו ברגליו ובכל איבריו (בר"ר צ, ג), ונשמר מן הערוה (ויק"ר לב, ה. שהש"ר ד, ד), ולא חטא עם אשת אדוניו, הצליח להילחם בקליפת רי"ב ולנצחה.

משום כך בכל הדורות הנהר בקדושת יוסף הצדיק, זוכה לזיכרון. כמו שכתב הגר"ח פאלאג'י בספרו נפש כל חי (מערכת ש' אות מ"ב): שכחה, גורם הפוגם בריתו והשומר בריתו זוכה לזכור מה שלומד. עבודת ישראל דף סז ע"ב. וזהו שאמר בתהילים סימן ק"ג: לשומרי בריתו ולזוכרי פיקודיו לעשותם. ע"כ. ובש"ת שבט הלוי (ח"ה חא"ח סוסי ט"ו), שסגולה לזכירה ע"י טבילה במקוה, וסימנך "יראת ה' טהורה עומד לעד".

ובספר בן איש חי (ש"ש בדרוש לפרשת בא) כתב וז"ל: ולכן "עינים ולב" מספרם רב", כי על ידי קדושתם יזכה האדם להיקרא רבי בתורת ה', ותבטל קליפת רי"ב שהיא משכחת התלמוד, וכו'.

עוד יש לומר, מצינו כי יוסף הצדיק הוא כנגד שבת קודש, כמו שכתב האור החיים הקדוש (קדושים י"ט, ג') וז"ל: ואמרו בזוהר חדש (בסוף פרשת תולדות כו:) כי יום שבת הוא כנגד יוסף הצדיק,

והוא סוד השלום, ולזה אנו אומרים שבת שלום, ואנו מברכים הפורס סכת שלום, והיא בחינת יסוד הכל, ויוסף לצד צדקתו אשר שמר אות ברית קודש וכו'. ע"כ.

על פי זה יש לומר, כי גם בלימוד של שבת קודש יש בו את סגולת הזיכרון, כמו שכתב בספה"ק שפת אמת (פרשת כי תשא, תרס"ב) וז"ל: וכמו כן שבת כלל ימי המעשה והוא יומא דנשמתא - יומא דזכירה, דלית ביה שכחה. דכל השכחה מצד הגוף. ובשבת נתגלה זה שורש התורה ומשה רבינו עליו השלום כמו שנאמר: "מ'זמור ש'יר ל'יום ה'שבת" ראשי תיבות: למש"ה. והתורה שלומדין בשבת אין בה שכחה. עכ"ל. וזאת משום שבשבת קודש מתעורר כוחו של יוסף הצדיק והוא מבטל קליפת רי"ב הגורמת לשכחה.

עוד יש לומר, "אהל מועד" בגימטריא יוס"ף, להורות, כי הלומד בבית הכנסת או בבית מדרש, שם חופף קדושתו של יוסף הצדיק, המסלק את קליפת רי"ב ולכן "ברית כרותה היא, היגע תלמודו בבית הכנסת, לא במהרה הוא משכח" (ירושלמי ברכות פ"ה ה"א).

טעם נוסף כיצד על ידי שמירת מידת יוסף זוכה לזיכרון, כי שמירה על מידת יוסף הצדיק מביאה לידי שמחה, כמו שכתב בספה"ק עטרת ישועה (מועדים, ליל שמיני עצרת) וז"ל: וזה 'פתחת שקי', כאשר תפתח מלת שק"י המילוי עולה יוס"ף, ואז 'ותאזרני שמחה', כי על ידי תיקון מדת יוסף נמשך שמחה. על כן יוס"ף עם שמח"ה עולה י"ד ימי"ן י"ד שמא"ל, רומז שנמתק השמאל בימין. ע"כ. והשמחה מביאה לזיכרון כמו שכתב החיד"א בספרו דבש לפי (מערכת ז' אות ז') וז"ל: זמרה מועיל לזכרון כ"כ בס' ארץ החיים מזמור ל"ח, ובזה יש להליץ בעד דוד המלך ע"ה שאמר: "זמירות היו לי חקיד בבית מגורי", דהצער גורם שכחה, ולכן אזמר דמועיל לזכרון, בבית מגורי כדי שהצער לא יגרום שכחה, והקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה דהיה לו לומר חקיד אזמר אבל זמירות היו לי חקיד משמע קלים כזמירות. ע"כ. ועי' בתפארת ישראל (עמ"ס אבות פ"א) שהשמחה בדבר עצמו שלומד, הוא המחזק כל שכל וזכרון, כמו שנאמר "בחוקתיך אשתעשע", רצונו לומר כשיהיה לי הלמוד לשעשוע ונחת, אז לא ישכח דבריך. ע"כ.

אבינו שבשמים, חוס ורחם עלינו שנזכה כולנו כאחד מתוך רחמים וחסדים לאור ימי השובבי"ם וכל ההשפעות הקדושות היורדות בימים קדושים אלו, אמן ואמן.

העלון מוקדש לעילוי נשמת מו"ר סבי מזכה הרבים ורבים השיב מעווין
ר' יצחק בן ורדה זצ"ל נלב"ע י"ז טבת תשע"א
ת.נ.צ.ב.ה